

Lucza Zsigmond

Tanulmányút Rørosban

Erasmus+ Staff Mobility beszámoló

2016.

Emlékezetes, és szakmailag nagyon hasznos tanulmányúton vettem részt Rørosban, az Erasmus+ ösztöndíj és a Wexedu Alapítvány jóvoltából idén május végén, egy nyolcfős csoportban. Norvégia a világ egyik legfejlettebb országa, így nagy várakozással és izgalommal néztem utazásunk elébe. Útitársaim főként tanárok voltak; köztük két szakközépiskolai igazgató és egy igazgatóhelyettes, illetve a reálszférából egy kreatív cég igazgatója és az alapítvány részéről pedig Pataki Judit koordinátor jött velünk. Oslo-i átszállással repültünk Rørosba,

és az ottani reptéren a szervező tanár: Ståle Lund mellett a fogadó szakközépiskola igazgatója is személyesen köszöntött minket. Røros egy kis bányaváros, kb. 5600 fős lakossággal, ahol a XVII. századtól 1977-ig főként rézbányászattal foglalkoztak. Különlegessé – és egyúttal az UNESCO világörökség részévé – autentikus faépületei tették a helység arculatát. Rørosnak ma fejlett ipari és szolgáltatászektor van, jelentős turizmussal. A fogadó (partner)intézmény neve: Røros videregående skole. Az intézményben a szakmai képzés mellett ún. elméleti osztályok is vannak, amelyek a mi gimnáziumi képzésünknek felelnek meg. Összesen kb. 300 diákjukat 60 tanár oktatja. Ståle Lund matematikát tanít az iskolában, koordinátori feladatai mellett.

Az első napi találkozón kölcsönösen ismertettük egymással országaink oktatási rendszereit, és bemutatták nekünk az ottani szakközépiskolák és a vállalatok kapcsolatát: a norvég szakmai gyakorlati rendszert. Náluk külön ügynökség intézi a diákok elhelyezését és gyakorlati képzésének ellenőrzését. A diákoknak gyakorlati helyet biztosító cégek állami támogatást élveznek e tevékenységükért, és magas szintű szabványoknak kell megfelelniük ahhoz, hogy gyakoronkokat fogadhassanak. Egy mentorhoz (gyakorlati oktató) egy-két diák tartozik, és rajta kívül a közvetítő szervezet is folyamatosan

figyelemmel kíséri a tanulók előremenetelét, illetve fogadja a vállalat és a diák kölcsönös visszajelzéseit egymásról. A magyar állapotokhoz képest figyelemreméltó a cégek hosszú távú gondolkodásmódja: a gyakorlatát töltő tanulóra, mint jövőbeli munkaerőre – tehát befektetésre – gondolnak, így kifejezetten érdekeltek a képzés magas színvonalának fenntartásában. Egy pár szakközépiskolás diák kiselőadást tartott nekünk saját tapasztalatáról a gyakorlati képzésben. Jellemző rájuk a gyakorlatias, munkaközpontú hozzáállás, és a jó angol nyelvtudás. Néhányan közülük már külföldön is teljesítettek rövidebb gyakorlatot, és egy olyan tanuló is volt köztük, aki egy év tanulás után szakmát vált majd, mert időközben rájött, hogy inkább szakács szeretne lenni, mint ápolónő. Általánosságban itt is megmutatkozott, hogy mennyire rugalmas a képzési rendszer. Az egyik lány például az óslakos számi kézművességet tanulja, de akadt egy diáklány az iskola történetében, aki patkolókovácsnak tanult nemrég. Tényleg mindent megtesznek annak érdekében, hogy mindenki elsajátíthassa a neki tetsző szakmát.

A sok pozitívum mellett egy fontos problémával ők is szembesülnek a szakmai képzésben: viszonylag magas a képzések során a lemorzsolódás aránya. Amíg Norvégiának hatalmas tengeri flottája volt, addig a képzést elhagyó fiatalok főleg ott kötöttek ki. Ma azonban – a flotta leépülésével – az iskolai rendszerből kieső diákok a munkanélküliségi rátát növelik, ami Norvégiában szerencsére hagyományosan alacsony, bár az utóbbi évek olajipari válsága szintén rontott némileg rajta.

Mi is bemutattuk a magyar oktatási rendszert, és beszéltünk nekik az itthoni gyakorlati viszonyokról, utána pedig bejártuk az iskolájuk épületét, és benéztünk egy tanórára, illetve a tanműhelyekbe. Délután városnéző túrára vittek minket. Idegenvezetőnk, Laura, a helyi turizmust szervező cég gyakornoka volt. A városnézés után egy kis prezentációt is tartott nekünk Røros idegenforgalmáról, cégükről és az ő munkájáról. 18-19 éves korához képest rendkívül talpraesetten és hibátlan angollal tartotta meg beszámolóját.

Másnap az SBSeating székgyárat látogattuk meg, délután pedig a korszerű, környezetbarát faépületek tervezésével és kivitelezésével foglalkozó céget. A székgyárban először egy vetítéses kiselőadást tartott nekünk a vállalati kísérőnk, majd körbevezetett bennünket a gyárban a különböző munkafolyamatok helyszínein. A fejlett technológia és a tiszta, rendezett munkakörnyezet mellett

kiemelném a dolgozók munkához való pozitív hozzáállását: mindenki jókedvű, és láthatóan elégedett volt munkájával. A következő napokban kiderült, hogy ez általában a többi cégnél is jellemzően így van. Több helyen is elmondták, hogy náluk a munkaerő a legnagyobb érték. Ezért is fektetnek akkora hangsúlyt a fiatalok gyakorlati képzésébe, hiszen jövőbeli munkavállalóikként tekintenek rájuk. Norvégiában a dolgozó teljes felelősséget vállal azért a munkafolyamatért, amit rá bízunk; nincs bonyolult hierarchia a cégen belül,

helyette az ún. *flat hierarchy*, tehát egy sokkal egyszerűbb – az alá-fölrendeltséget nem kihangsúlyozó – menedzsment jellemző. Munkájukat önállóan és igényesen végzik, mindez – az előbb említettekkel együtt – a garancia arra, hogy relatív drágaságuk ellenére versenyképesek legyenek a világ többi részével.

A Kjellmark cégnél (korszerű, környezetbarát faépületek tervezése, kivitelezése) és a PAL-házaknál tett látogatásunk során megismerkedtünk az ún. passzív-ház fogalmával, majd meg is tekintettünk néhány épülőfélben lévő lakóházat. A tapasztalt mester keze alatt itt dolgozó fiatal fiúk kicsit lassabban, és felügyelet mellett végzik el ugyanazt a munkát, ami szakképzésük után vár majd rájuk. Nekem a munkaruhájuk tetszett legjobban: nálunk ritkán látni ilyen jó minőségű, igényes és korszerű munkaruházatot. Általánosságban megfigyelhető volt, hogy tiszta, rendes ruhákban dolgoztak a fizikai munkások is. Itt nem „koszos” a munka.

Szerdán délelőtt az Os ID cégnél jártunk, ahol állatjelölő termékeket fejlesztenek és gyártanak. Egy családi vállalkozásból nőtt nagyra az üzem; ma Európában piacvezető pozícióban vannak. Nekik is átgondolt és hosszú távú stratégiájuk van a gyakorlati képzésre, és rendszeresen foglalkoztatnak gyakornokokat. Itt is hangsúlyozták a fiatalok képzésének jelentőségét, és büszkén mutatták be az iskolából gyakorlatra küldött fiatalok által megvalósított gyári fejlesztéseiket: egy robot-munkaeszközt és egy szárító-továbbító gépet, amit személyesen is megmutatott fiatal „feltalálója”, működés közben. Ebben a gyárban is, valamint a többiben is tiszta, higiénikus és rendezett környezet fogadott bennünket.

Meglátogattuk aznap még a Rørosmat élelmiszeripari céget is, amely a környék élelmiszeripari termékeinek forgalmazója, és 35 gyártót foglal magába. Egy kis bemutató előadás után ebéddel fogadtak, majd körbevittek bennünket a hozzájuk tartozó

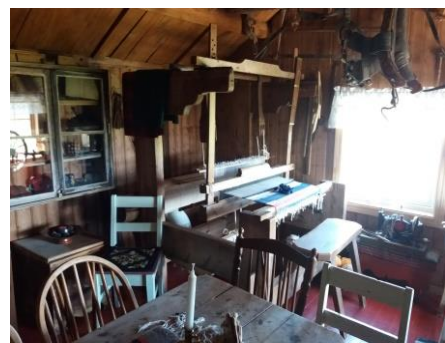

helyi sörfőzdében. Itt is volt egy gyakornok, aki elmondta, hogy betanulás közben egyre magasabb szintű szervezői feladatokat bízunk rá, és hogy ösztöndíja ennek megfelelően fokozatosan emelkedik.

Csütörtökön a közeli Aursunden régióba látogattunk el. Délelőtt Bjørn Sandnesnél jártunk, aki eredetileg bankár, de emellett disznófarmot is tart fenn, és ún. diákcégeknél mentorálja a frissen végzeteket. Az ebédünket már a Kalsa gårdsbakeri (farm pékség) családi vállalkozásnál költöttük el. A család ideköltözésükkor felújította a felmenőktől örökölt autentikus parasztházat, és kiállította benne a hagyományos tárgyi emlékeket, régi munkaeszközöket. Így a régi épület ma múzeumként működik.

A négygyermekes anyuka farmot és pékséget üzemeltet, és ők is tagjai a Rørosmat élelmiszerláncnak. Ahogyan a Stensåsen rénszarvas-feldolgozó üzem is, amelyet ezután tekintettünk meg. Ez is családi vállalkozás, ám volumenében nagyobb; szezonban idénymunkásokat is foglalkoztat. A feldolgozó üzemet bejárva megállapíthatjuk, hogy Norvégiában tényleg nagyon ügyelnek az étel eredetére, jó minőségére, és a feldolgozás, valamint a tárolás körülményeire. Itt az üzemben is kaptunk kóstolót a különböző termékekből, ám este még bőségesebb vacsorát adtak nekünk és az iskola képviselőinek a Hagakoia családi étteremben. Ők egy dél-számi rénszarvastenyésztő család, akik húsfeldolgozással és turizmussal – nomeg rénszarvas-szánhúzó versenyekkel – foglalkoznak. A különleges vacsorához előadással is traktált minket a háziúr: vetített képeket a rénszarvastenyésztés mindennapjairól és a számi kultúráról.

Az utolsó napot az iskolában zártuk: ki-ki bemutatta iskoláját vagy más munkahelyét; beszéltünk képzéseinkről és a hazai gyakorlati sajátosságokról. Ezen a napon alkalmunk nyílt egy kicsit informálisabban is beszélgetni; összehasonlítani az ottani tapasztalatokat a hazaiakkal. A program végén Ståle Lund ünnepélyesen kiosztotta a résztvevők Europass okleveleit, és elbúcsúztunk az igazgatónőtől és a többi helyi kollégáktól. Összességében elmondhatom, hogy nagyon tanulságos volt számomra az egész heti program, és bár a reggeltől estig tartó programok miatt kicsit kimerültünk az út végére, mégis nagyon megérte a fáradozást az a sok élmény és tapasztalat, amit Rørosban szereztünk.

Budapest, 2016. június 3.

Lucza Zsigmond